

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLER İÇİN EĞİTİMDE FIRSAT EŞİTLİĞİ
YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönerge; Düzce Üniversitesi'nde kayıtlı bulunan özel gereksinimli öğrencilerin karşılaştıkları dezavantajları ortadan kaldırmak ve onların Üniversitede akademik, sosyal ve kültürel ortamlara eşit fırsatlarla katılımlarını sağlamaya yönelik usul ve esasları düzenler ve kapsar.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönerge; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 14 üncü maddesi, 07/07/2005 tarih ve 25868 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Engelliler Hakkında Kanun ile 14/08/2010 tarih ve 27672 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği'ne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönergede geçen;

- a) Akademik Birim: Düzce Üniversitesi bünyesinde bulunan Enstitü, Fakülte ve Yüksekokulu,
- b) Danışman: Özel gereksinimli öğrencilere akademik sorunları konusunda danışmanlık yapan öğretim elemanını,
- c) Ders: Düzce Üniversitesi'nde ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitim programlarında verilen zorunlu ve seçmeli dersleri,
- ç) Ders sorumlusu: Özel gereksinimli öğrencilerin alacağı/almış oldukları söz konusu dersin sorumlusu olan öğretim elemanı veya elemanlarını,
- d) Engelli Öğrenci Birimi: Düzce Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimini,
- e) Özel Gereksinimli Öğrenci: Tam teşekküllü bir Devlet veya Üniversite hastanesinden alınacak en az % 40 oranında engelli olduğunu sağlık kurulu raporu ile belgeleyen bedensel, zihinsel, duyuşsal, psiko-sosyal yeteneklerini kullanma ve toplum yaşamına uyum sağlama ile günlük ihtiyaçlarını karşılamada desteğe ihtiyacı olan öğrenciyi,
- f) Rektör: Düzce Üniversitesi Rektörünü,
- g) Senato: Düzce Üniversitesi Senatosunu,
- ğ) Sınav: Düzce Üniversitesi'nde ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitim programlarında yapılan bütün sınavları,
- h) Üniversite: Düzce Üniversitesini,
- ı) Yönetim Kurulu: İlgili Yönetim Kurulunu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Eğitim-Öğretim Uygulamaları

Ders uygulamaları

MADDE 4 – (1) Özel gereksinimli öğrencilerin fırsat eşitliği çerçevesinde, ders öncesinde, sırasında ve sonrasında engel durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve özel gereksinimli öğrencilerin ders

uygulamaları nedeni ile başarılarının olumsuz yönde etkilenmemesi için aşağıdaki hususlara riayet edilir:

a) Ders sorumlusu özel gereksinimli öğrencilere yönelik ders materyali konusunda Üniversite Engelli Öğrenci Birimi ile işbirliği yapar.

b) Sınıflarda özel gereksinimli öğrencilerin oturma ihtiyaçlarını karşılayacak tedbirler alınır.

c) Engel durumundan kaynaklanan ihtiyaçlarına göre özel gereksinimli öğrencilerin dersleri izlemede kolaylaştırıcı bilgisayar, tablet, cihaz vb. araç ve gereçlerin kullanımına izin verilir.

ç) Hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin dersle ilgili görsel materyalleri görenlerle eşit miktarda kavrayabilmesi için dersi veren öğretim elemanı tarafından sesli betimleme yapılır.

d) Özel gereksinimli öğrencilere verilen ödev ve projeler bu öğrencilerin engel grubu dikkate alınarak uyarlanır.

e) Özel gereksinimli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda ders veren / sunum yapan ders sorumlusu, ders ile ilgili olarak hazırlayacağı slayt, sunum, sinevizyon, tepegöz vb. dokümanları engel gruplarını dikkate alarak hazırlar.

f) Derste yapılan sunumlara elektronik ortamda ulaşılabilmesi sağlanır.

g) Maddi güçlüğü olan özel gereksinimli öğrencilerin eğitimle ilgili olan özel nitelikli araç ve gereçleri ilgili akademik birim veya Üniversite Engelli Öğrenci Birimi tarafından imkanlar ölçüsünde temin edilir ve öğrenciye dönemlik veya yıllık olarak teslim edilir.

ğ) Her eğitim-öğretim yılı başında Üniversite Engelli Öğrenci Birimi tarafından özel gereksinimli öğrencilere oryantasyon toplantısı yapılır.

h) Ders sorumlusu özel gereksinimli öğrencilerden işitme engelli öğrencilerin olabileceği düşüncesi ile dersi sınıfa dönük olarak anlatmalıdır.

Sınav uygulamaları

MADDE 5 – (1) Sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında özel gereksinimli öğrencilerin fırsat eşitliği çerçevesinde öğrenim görebilmesi ve başarılarının olumsuz etkilenmemesi için Üniversitemiz Engelli Öğrenci Biriminden destek talep edilebilir ve aşağıdaki hususlara riayet edilir:

a) Sınav görevlilerinin dağıtılması sırasında, sınava katılacak özel gereksinimli öğrencinin olup olmadığı göz önüne alınır.

b) Sınav yerlerinin belirlenmesi sırasında, bedensel engelli öğrencilerin bulunduğu derslerin sınavları mutlaka erişilebilir ortamlarda yapılır.

c) Sınav görevlileri tarafından sınav ya da sorular ile ilgili yapılacak olan duyuru, hatırlatma ya da düzeltmelerin özel gereksinimli öğrencilerin engel durumları göz önünde bulundurularak yapmaları sağlanır.

ç) İhtiyaç duyulması halinde özel gereksinimli öğrencilerin sınavlara yardımcı araç - gereç ile (işitme cihazı, teleskopik gözlük, prizmatik gözlük, büyüteç vb.) girmeleri sağlanır.

d) İhtiyaç duyulması halinde özel gereksinimli öğrencilerin sınavlarını bilgisayar ortamında yazmaları sağlanır.

e) Kısmi görme kaybı olan ve az gören görme özel gereksinimli öğrenciler için soru kitapçığı ya da soru kâğıdı 16 – 18 punto ya da daha büyük puntolarda basılmış olarak hazırlanır.

f) İşitme engelliler için sınav sırasında gerekebilecek işitsel materyallerin görsel bir formata dönüştürülmesi sağlanır.

g) Görme, işitme, dikkat eksikliği, hiperaktive, disleksi – disgrafi vb. engeli bulunan özel gereksinimli öğrencilerin, normal sınav salonlarından ayrı olarak başkalarından rahatsız

olmayacakları ve başkalarını da rahatsız etmeyecekleri salonlarda tek kişi olarak sınav olmaları sağlanır.

ğ) İhtiyaç duyulması halinde özel gereksinimli öğrencilerin sınavlara ilaç, tıbbi malzeme ya da sıvı ile (insulin pompası vb.) girmelerine izin verilir,

h) İhtiyaç duyulması halinde özel gereksinimli öğrencilerin sınav sırasında sınav görevlisi nezaretinde tuvalet – lavabo ihtiyacını karşılamasına izin verilir,

ı) Okuyucu-işaretleyici/yazıcı ya da büyük puntolu soru kağıdı ya da kitapçığı ile sınav giren görme engelli öğrencilere, doğuştan ağır işitme engeli olanlara, yazma ve hareket güçlüğü çeken öğrencilere sınav süresinin en fazla yarısı kadar ek süre verilebilir.

(2) Yukarıda belirtilen hususlar özel gereksinimli öğrencilerin danışmanları tarafından takip edilir ve gerektiğinde uygulanması konusunda ilgili Bölüm Başkanlığı bilgilendirilir.

MADDE 6 - (1) Kişinin engel türüne ve engelinin düzeyine göre aşağıdaki alternatif sınav formatlarından biri veya zamanla geliştirilebilecek başka bir yöntem kullanılabilir:

- a) Okuyucu yardımı, akran desteği ya da bölüm hocalarının birinin yardımı,
- b) Yazıcı yardımı,
- c) Teyp kaydı, bilgisayar, hesap makinesi kullanımı,
- ç) Braille (kabartma yazı) biçimi,
- d) Sınav kağıdının daha büyük puntoda baskı edilerek sunulması,
- e) (Öğrencinin görüşü alınarak) sözlü sınav şeklinin kullanılması.

MADDE 7 - (1) Özür veya bir hastalığı olan öğrenci, durumunu önceden birimine belgelemesi halinde sınavda dinlenme arası talep edebilir.

(2) Aşağıdaki durumların meydana gelmesi halinde sınavda ara talep edilebilir;

- a) Travmatik beyin yaralanması olan öğrenci, konsantrasyonunu arttırmak,
- b) Diyabeti olan öğrenci ilaç almak, yiyecek veya su ihtiyacını karşılamak,
- c) Ağrı veya psikiyatrik sorunlar nedeniyle ilaç tedavisi altında olan öğrenci, eğer gerekiyorsa, dinlenmek veya ilacını almak,
- ç) Omurilik yaralanması geçiren bir öğrenci kaslarındaki spazmı ve gerilmeleri vb. gidermek üzere egzersiz yapmak ve dinlenmek.

MADDE 8 - (1) Uzun süre aynı pozisyonda kalmanın sakıncalı veya zorlayıcı olduğu durumlarda öğrencinin talebi gereği tercih ettiği pozisyonda (uzun oturarak, yüzüstü yatarak vb.) sınav olması sağlanabilir.

Sınavlara hazırlık

MADDE 9 - (1) Özel gereksinimli öğrencinin sınavlara hazırlanabilmesi için ders notlarının önceden verilmesine, ödevler için daha uzun süre verilmesine özen gösterilmelidir. Ders sorumlusu ders notlarını sınav öncesinde görme engeli olan öğrenciler için ses kayıtları, işitme engeli olan öğrenciler için yazılı çıktı, kısmi görme kaybı olanlar için büyük punto ile çoğaltılmış şekilde olmasına özen gösterir ve bu konuda Engelli Öğrenci Birimi tarafından ders sorumlusuna ve öğrenciye destek verilir.

MADDE 10 - (1) Öğrencinin özel gereksinimleri duyarlılıkla dikkate alınacaktır. Ancak bu tarz muafiyetler, engellilik durumunun zaruri kıldığı muafiyetlerin ötesine geçerek, dersi alan öğrenciler arasında ayrımcılığa neden olacak tarzda bir muafiyete dönüşmemelidir.

Ders muafiyeti

MADDE 11 - (1) Özel gereksinimli öğrencilerin engel durumundan dolayı ders muafiyeti talepleri halinde, ilgili öğrencinin engel durumu dikkate alınarak seçmeli ya da

zorunlu derslerde ilgili yönetim kurulu kararı ile eşdeğeri verilebilir. Eşdeğeri yoksa ders teknolojik destek aracılığı ile verilebilir.

(2) Ortaöğretimde yabancı dil dersinden muaf olan işitme ve görme engelli öğrencilerin talep etmeleri halinde yabancı dil dersi yerine, ilgili yönetim kurulu tarafından eşdeğer kredide bir ders verilebilir.

Kısmi zamanlı öğrenci ve gönüllü öğrenci desteği

MADDE 12 – (1) Özel gereksinimli öğrencilere, Üniversite Engelli Öğrenci Birimi tarafından gerekli görülen durumlarda ders çalışma konusunda kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrenci destek hizmeti verilebilir.

(2) Bu hizmetin sağlanması için;

a) Üniversite Engelli Öğrenci Birimi her eğitim ve öğretim yılı başında tespit edilen ihtiyaca göre Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı'ndan kısmi zamanlı öğrenci talebinde bulunur.

b) Kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrencinin, özel gereksinimli öğrencinin eğitim gördüğü alanla ilişkili olmasına dikkat edilir.

c) Üniversite Engelli Öğrenci Birimi özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda, tahsis edilen kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrencilerin verecekleri destek hizmetini koordine eder.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hizmetlere Erişim

Mimari erişilebilirlik

MADDE 13 – (1) Özel gereksinimli öğrencilerin Üniversitenin açık ve kapalı mekanlarında güçlük çekmeden erişimlerinin sağlanması için aşağıdaki düzenlemeler yapılır:

a) Üniversitenin yeni yapılanmasında yer alacak tüm mimari alanlar, özel bir ek tasarıma veya düzenlemeye gerek duyulmaksızın, mümkün olduğunca (özel gereksinimli öğrenciler de dikkate alınarak) herkes tarafından kullanılabilir şekilde, ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak tasarlanır.

b) Mevcut binalarda mimari erişilebilirliğe ve dersliklere yönelik ulusal ve uluslararası standartlar göz önüne alınarak, yapı ya da mekâna uygun ve uyarlanabilen projelerle gerekli tadilatlar yapılır.

c) Hareket engeli olan öğrenciye mevcut asansörlerin kullanım izni verilir.

ç) Üniversite Engelli Öğrenci Birimi özel gereksinimli öğrencinin kayıtlı olduğu akademik birime ulaşımı konusunda imkanlar ölçüsünde destek sağlar.

d) Hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin dersliklerini kimsenin yardımı olmadan bulabilmeleri için binalar içinde kabartma yazı dahil gerekli tedbirler alınır.

Bilgiye erişim

MADDE 14 – (1) Özel gereksinimli öğrencilerin Üniversitenin web tabanlı hizmetlerine erişebilmeleri için verilen bütün web hizmetleri W3 standartları göz önünde bulundurularak hazırlanır. Üniversite web sitesi ana sayfası, Üniversiteye bağlı akademik birimlerin internet sayfaları, öğrenci otomasyon sistemi ve web tabanlı eğitim yapan bölümler gelişen ve değişen teknolojiler kullanılarak geliştirilir ve düzenli olarak güncellenir.

(2) Özel gereksinimli öğrencilerin Üniversite Merkez Kütüphanesi ve akademik birim kütüphanelerinden talep ettikleri yayımlar, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na uygun olarak istedikleri formatta çoğaltılır veya ödünç olarak verilir.

(3) Engelli Öğrenci Birimi tarafından özel gereksinimli öğrencilerin dersleriyle ilgili ve

kişisel gelişimlerine katkıda bulunacak her türlü materyal, talebi doğrultusunda öğrencinin istediği formatta (MP3, Braille, MS Word, PDF vb.) hazırlanır.

Sağlık ve rehabilitasyon hizmetlerine erişim

MADDE 15 – (1) Üniversitede eğitim gören özel gereksinimli öğrencilerin Düzce Üniversitesi Hastanesi ve Mediko Sosyal Merkezinden öncelikli olarak yararlanmaları için gerekli düzenlemeler yapılır.

(2) Üniversitede eğitim gören özel gereksinimli öğrencilerin engellilik raporu alma veya yenilemeleri sürecinde kendilerine öncelik ve kolaylık sağlanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Sosyal ve kültürel etkinlikler ve imkanlar

MADDE 16 – (1) Üniversite, özel gereksinimli öğrencilerin Üniversitenin düzenlediği kültür ve spor etkinliklerine katılmalarını teşvik eder ve bu konuda gerekli kolaylıkları sağlar.

(2) Üniversite, özel gereksinimli öğrencilerin yaratıcı, sanatsal ve entelektüel kapasitelerini geliştirme ve kullanmaları için imkanlar ölçüsünde gerekli tedbirleri alır.

(3) Üniversite Engelli Öğrenci Birimi özel gereksinimli öğrencilere istihdam imkanları ve mesleklere ilişkin bilgilendirme yapar.

Hizmetlerden yararlanma

MADDE 17– (1) Bu Yönergede belirtilen hizmetlerden yararlanılabilmesi için Düzce Üniversitesi'nde eğitim alan özel gereksinimli öğrencilerin Üniversite Engelli Öğrenci Birimine yazılı olarak başvurması gerekir.

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 18 – (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde; ilgili mevzuat hükümleri ile Yükseköğretim Kurulu, Senato ve ilgili yönetim kurulu kararları uygulanır.

Yürürlük

MADDE 19– (1) Bu Yönerge Düzce Üniversitesi Senatosu'nun 10.12.2015 tarih ve 2015/167 sayılı Kararı ile kabul edilmiş ve yürürlüğe girmiştir.

Yürütme

MADDE 20 – (1) Bu Yönerge hükümlerini Düzce Üniversitesi Rektörü yürütür